

La finestra oberta

CRISTINA MONTOLIO

Gent gran i cultura

Els que ja ens estem fent grans mirem amb una mica d'espant allò de la «tercera edat», «la gent gran»... com si finalment, se'ns pugui arribar a considerar com un allargament de la vida i de pas, com un repte a la biologia. Tot un desafiament.

Daniel Innerarity, catedràtic de filosofia política i social de la Universitat del País Basc, va escriure el 6 d'agost del 2023 un article al Correo Vasco que ens explicava que «els éssers humans dediquem la primera meitat de la vida a gestionar un temps escàs i la segona a fer alguna cosa amb el temps excessiu.»

Estem d'acord que l'edat condiciona els nostres actes i la nostra activitat, per bé i per mal. Però el que fem nosaltres de la nostra edat és quelcom diferent, i aquí entra en joc la cultura. I com a cultura no em refereixo únicament a l'entreteniment, com si fos dirigida als infants que comencen el seu procés d'aprenentatge, o hàbits de cuina i de cura higiènica, em refereixo al repte d'aprendre i viure entre generacions. Perquè no només es vol viure biològicament sinó que també és viure humanament: participant en la societat, involucrant-se en els projectes col·lectius, compartint experiències, interpretant la vida, pensant en projectes, creant il·lusions...

Vivim en un món canviant que va a una velocitat diferent de la natura (biològica) humana. El que abans tenia d'experiència, acumulant un gran

coneixement del seu entorn, que ens permetia tenir una perspectiva històrica dels esdeveniments, ara cada vegada té menys continuïtat. La gent gran necessita de la cultura (i no de l'entreteniment) perquè la seva vida tingui sentit i pugui entendre el seu entorn.

El pas del temps té l'avantatge que ens fa més conscients del que som i del que no som, però no ens fa ni més intel·ligents ni més desmemoriats. Estimular el desig d'aprendre (i no d'entretenir-nos) és la medicina cultural que ens queda i que s'ha de prescriure.

Aquest és el repte: la convivència entre diferents generacions amb interessos molt diversos. El passat i el futur convivint de manera harmoniosa, i la qüestió social serà plantejar-se com equilibrar els interessos de la diversitat generacional on hi ha diferents horitzons.

He insistit molt en la diferència entre l'entreteniment i la cultura. L'entreteniment ja ens l'ofereix les xarxes socials i totes aquelles activitats que només tenen com a objectiu fer-nos passar una bona estona (que també és important!) al marge dels grans i greus problemes que té la humanitat en aquests moments.

La cultura va molt més enllà de l'entreteniment, i la informació encara més. Hauríem d'estar més infor-

mats, però, contràriament, no és així. Ens quedem amb el plaer immediat de mirar una fotografia o del titular i el comentari de torn que ens vol captivar per no mirar a un altre costat.

Com aquells cants de sirena que en l'obra d'Homer, L'Odissea, en el cèlebre episodi en el qual l'heroi Ulisses es fa encadenar al pal major del vaixell que el conduïa a Ítaca, per poder escoltar el cant de les sirenes, mentre ordena als seus homes (que van amb taps de cera a les orelles) que no parin de remar.

De fet, se sent el cant de sirena quan, per gaudir plaer passatger, fa trencar els nostres compromisos i fidelitats, quan tanquem els ulls (o tapem les orelles) davant dels problemes i som incapaços d'afrontar-los amb resignació, lluita i esperit de superació. O quan preferim la mentida (encara que sigui en forma d'aplaudiment), o la disculpa evasiva que no pas reconèixer els nostres errors i omissions.

No malgastem les capacitats dels nostres padrins amb cants de sirena i fem la proposta ferma d'afrontar la diversitat cultural, els projectes on s'inclougi a totes les generacions i l'aprenentatge col·lectiu.

Membre de la CPN de Progressistes-SDP

